

RECENZE ŠVÉDSKÉ KONCEPČNÍ PUBLIKACE ZAMĚŘUJÍCÍ SE NA ZAHUŠŤOVÁNÍ SÍDEL – „RÄTT TÄTT“

Rozvoj měst a obcí je aktuální a klíčovou otázkou prakticky každé společnosti. V souvislosti s tím je v současné době v popředí otázka zahušťování zástavby, která se především ve větších a významnějších sídlech stala mnohem důležitější než jejich plošný rozvoj. Zahušťování měst a obcí není jen o výstavbě domů, ale také o vytvoření dobře zastavěného prostředí pro ty, kteří ve městě žijí, pracují a pobývají v něm. Existuje velký rozdíl mezi fyzickou hustotou a „těsností“ budov, která je vnímaná lidmi, respektive obyvateli a uživateli sídla. Skutečnost, že budovy jsou blízko sebe, není totéž jako umístění věcí v těsné vzdálenosti, tzn. tématem k řešení není hustota sama o sobě, ale spíše kvalita, kterou hustě zastavěné městské prostředí poskytuje ve formě blízkosti například práce, kulturní nabídky, aktivit nebo parků.

Není tajemstvím, že severské země jsou průkopníky ve směru udržitelné architektury a urbanismu a mají na svědomí také mnohá chytrá řešení, kterými přispěly k lepšímu životu ve městech. Proto není náhodou, že k tématu zahušťování sídel byla ve Švédském království vydaná již v roce 2016 publikace **Rätt tätt**.¹⁾ Anglická verze publikace byla vydána v roce 2017 pod názvem **Urban Density Done Right (Městská hustota provedena správně)**. Pomocí tohoto koncepčního dokumentu chce švédský Boverket²⁾ ukázat příklady toho, jak může probíhat zahušťování, a zdůraznit některé důležité aspekty, které je třeba při tomto aktu zvážit.

Publikace se skládá ze tří tematických celků. První část se zabývá výzvami a příležitostmi k zahušťování zástavby. Zdůrazňuje, že zahušťování je o doplnění hodnot a vlastností, které vytvářejí dobré životní prostředí. Mělo by se vždy začínat analýzou funkce místa či oblas-

ti a shrnout jejich podmínky, omezení a příležitosti. Na existující by mělo být nahlíženo jako na zdroj, ze kterého lze začít nový rozvoj. Teprve pak je na řadě návrh a výstavba takzvaných „doplňků“, které by měly přispívat k vytváření přidávané hodnoty a zároveň využívat stávajících hodnot a kvalit.

Druhá část reflektuje některé výzvy zahušťování prostřednictvím rozhovorů s odborníky z různých oblastí. Jako příklad lze uvést téma oslunění budov, vysoká hladina hluku, zvětšení plochy zeleně a zvýšení její kvality. Publikace odpovídá ale i na mnohem komplexnější otázky – jak lze připravit prostor pro veřejná prostranství a služby nebo jak vytvořit celistvou strategii zahušťování celého města. Otázky jsou zodpovězeny odborníky na danou problematiku, kteří se daným tématem aktivně zabývají.

Třetí část vyzdvihuje některé příklady projektů zahušťování měst a sídel, které mají v rámci procesu zahušťování také přidávanou hodnotu nad rámec nově vytvořených prostor pro bydlení. Hlavním účelem koncepčního dokumentu je upozornit na některé problémy, které jsou často přehlíženy nebo řešeny neadekvátním způsobem.

Text je určen nejen územním plánovačům, ale všem, kteří se zajímají o rozvoj měst a obcí, čemuž odpovídá jednoduchá forma a srozumitelnost publikace. Ačkoliv je text dostupný jen v anglickém a švédském jazyce, struktura knihy umožňuje jeho pochopení i zahraničním

čtenářům se základními jazykovými znalostmi těchto jazyků. Její přínos je především v tom, že uvádí problémy či otázky (v textu popsány jako „výzvy“), které vyvstaly při samotném procesu zahušťování sídel, a uvádí, jakými směry tyto problémy či otázky řešit. Tato řešení jsou podpořena odkazy na konkrétní odborné publikace či texty, které dané otázky rozvádí do podrobností. Velmi aktuální a úzce spojené s otázkou udržitelnosti jsou „výzvy“ v oblasti řešení denního světla v hustě zastavěném městě, hluk, zapojení zeleně nebo řešení veřejné vybavenosti. Inspirativní mohou být i konkrétní příklady zdařilých realizací a popisy jejich fungování v praxi.

Švédská verze publikace ke stažení zde: <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2016/ratt-tatt-en-ide-skrift-om-fortatning-av-stader-orter.pdf>.

Anglická verze publikace ke stažení zde: <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2017/urban-density-done-right.pdf>.

[Boverket (2016). Rätt tätt – En idéskrift om förtätning av städer och orter. S. 52. ISBN PDF: 978-91-7563-358-9.]

*Ing. arch. Irena Klingorová
Katedra urbanismu a územního plánování
Fakulta stavební ČVUT v Praze
Architektonické studio ARQLY, Stockholm, Švédsko*

1) Doslovný překlad: „správná těsnost“.

2) Švédská národní rada pro bydlení, výstavbu a plánování. Ústřední orgán švédské státní správy, který spadá pod Ministerstvo financí a zabývá se vývojem v oblasti bydlení, výstavby a plánování.